

מבט לכנסת

המדינה והעם - לא לפני הכל

הצהרתו של הרמטכ"ל הרצי הלוי תיזכר כאחת מלקיחות האחריות המרשימות ביותר בתולדות המדינה - בניגוד לראש הממשלה, נתניהו והאחרים בממשלתו • בייס הימין "שמחה לאיד" - מכונת הספין החלה לפעול ובעוצמה, והכל כדי לתת את התחושה שהלוי אשם במחדל ולכן סולק, הודח, נזרק - כי מה שווה ההתפטרות, אם לא "אנחנו" גרמנו לה

המודיעין שחלקם דלף לתקשורת; ממכתבים אלה עולה אזהרה מפורשת המצביעה על כך שאובי ישראל מזהים הזדמנות היסטורית.

ממשרד ראש הממשלה לא מכחישים את הידיעות, אבל טוענים: "מכיוון שלא נאמר לנתניהו מהיכן ומתי תיפתח המתקפה, לא הייתה כל משמעות להתרעות הללו"; טענה תמוהה, משום שכאשר ראש השב"כ וראש אמ"ן ביקשו להיפגש עם ראש הממשלה בדחיפות, נתניהו צריך היה לפנות להם את הזמן; או כאשר נמסרה התרעה כללית למלחמה - חובה היה על נתניהו לברר, לבדוק, לערוך דיון - אם זה לא קרה, זו בהחלט "רשלנות"; נתניהו בחר להאשים את הרמטכ"ל ואת אלוף פיקוד הדרום על שלא הורו על כוננות גבוהה בתגובה לאותות שנקלטו מעזה; אם כך הדבר, אז מדוע נתניהו מתנגד נחרצות לוועדת חקירה ממלכתית? אולי משום שהוא יודע להבחין בין "טעות", ל-"רשלנות".

בקטנה

זכורה לי היטב מלחמת יום הכיפורים של שנת 73, גם שם היה מחדל; הותקפנו אז בשתי חזיתות - החזית הצפונית והחזית הדרומית. קרבות קשים התחוללו שם. הייתי אז לוחם ב"חרמ"ש", חייל בשירות חובה; בצהרי אותה שבת יצאנו 66 חיילים ממחנה רפידים ונותרנו 19 - בקרבות נפלו 18, היתר נפצעו.

זמן קצר אחר כך, הוקמה ועדת החקירה הממלכתית הידועה בשם "ועדת אגרנט". בראש הוועדה עמד שופט העליון, ד"ר שמעון אגרנט. הוועדה הטילה את מלוא האחריות על הדרג הצבאי, וקבעה שהדרג המדיני איננו נושא באחריות; הרמטכ"ל דאז, דוד אלעזר, לא קיבל את מסקנות הוועדה שהטילה עליו את האשמה למחדל, עם זאת, במרירות רבה, הוא הניח את דרגותיו והתפטר; ראש הממשלה, גולדה מאיר התפטרה אף היא, למרות שכמה חודשים לפני כן, נבחרה שוב לכהן כראש ממשלת ישראל.

האמירות של צה"ל והרצי הלוי מראשית המלחמה על הצורך ב-"יום שאחרי", התבררו כמדויקות להפליא; זה, כמו גם חוק הגיוס, הם חלק מהסיבה לניסיונות הממשלה לסלק את הלוי מדרכם ולסמן אותו כאחראי הבלעדי למחדל, תוך מניעה עיקשת מצידם להקמת ועדת חקירה שתחקור את המחדל לעומק. זו הוכחה לכך, שהמנהיגים של אז ידעו לא רק לקחת אחריות, הם ידעו גם לפנות את הבמה לאחרים ולפרוש בזמן. הם גם ידעו לתת את הכבוד הראוי לציבור ולשים את המדינה והעם לפני הכל.

עד שהלוי הצהיר על פרישתו, השרים בממשלה עשו כל מאמץ כדי למרר את חייו ולהחזיק את צה"ל כבן ערובה. ראש ממשלה שמצוי בהכחשה תמידית לגבי אחריותו למחדל - אסור שיהיה מעורב בבחירת הרמטכ"ל הבא.

מינויים במחלוקת

מדינת ישראל נמצאת בפתחו של מצב בלתי מתקבל על הדעת ואפילו מסוכן. בצמרת הביטחון הנושאת באחריות מחדל ה-7 באוקטובר, כמעט כולם התפטרו - שר הביטחון גלנט, הרמטכ"ל הרצי הלוי ומפקד פיקוד הדרום אלוף ירון פינקלמן - ראש אמ"ן התפטר כבר לפני מספר חודשים; כולם גילו מידת אחריות ראויה, על האסון הכבד והנורא ביותר שפקד את מדינת ישראל מאז קיומה. בתוך כך, ראש הממשלה, בנימין נתניהו כמי שנושא באחריות העליונה, על פי הצהרותיו, עוסק בהכחשה, בהסתרה ובניהול מערכת כזבים קולנית, שמיועדת להוריד ממנו כל אחריות למחדל. כעת, אותו ראש ממשלה, דרך שר הביטחון שלו, אמור למנות את הרמטכ"ל הבא ולמעשה להניע סבב מינויים במטה-הכללי, וכל זאת, בעיצומה של עסקת חטופים רגישה ביותר.

נתניהו נמצא תחת לחץ הימין הקיצוני - לעצור הכל ולחזור למלחמה, דבר שעלול לחרוץ את גורלם של יתר החטופים; השאלות המתבקשות: האם נתניהו יבחר באנשים טובים ביותר למען ביטחון מדינת ישראל, או בנאמנים ביותר לכל משאלותיו? ואם ימנה אנשים טובים - האם לא ינסה לעקר את יכולותיהם, בדרישה לתמורה? משפחות החטופים חשות יותר מכולם את החרדה מהתפתחות זו - הן סמכו על התחייבות הרמטכ"ל להחזרת כל החטופים, אותו רמטכ"ל שחווה את נסיונות הסירוס מצד הממשלה, כאשר היא מתערבת בצורה אובססיבית בנעשה בצבא ועל הדרך מכפישה את מפקדיו; וכל זאת, בכדי לפגוע ביכולתו של הרמטכ"ל להוביל את צה"ל במלחמה. חשוב להבין שגם אם יבחר רמטכ"ל ראוי - עדיין צריך להחליף את המטה-הכללי כולו - המשמעות לכך ברורה, וכדאי לתת את הדעת לכך.

קריאתו של הרצי הלוי לחקירה חיצונית

בהצהרתו, קרא הרצי הלוי לחקירה חיצונית, שזו בהחלט קריאה ראויה ולגיטימית; נכון שלא העירו את ראש הממשלה בליל ה-6 באוקטובר, נכון גם, שלפני ה-7 באוקטובר, קיבל נתניהו התרעות ברורות שאובי ישראל בדרך לתקיפה - זה הגיע מראש השב"כ וממכתבים סודיים שהגיעו מאגף